

An aerial photograph of a city skyline, likely New York City, featuring several prominent skyscrapers and a river in the foreground. The buildings are densely packed, and the river is visible on the right side. The text "Банк, Банківська система та види" is overlaid on the image.

Банк, Банківська система та види

Банк

Банки — це установи, функцією яких є кредитування суб'єктів господарської діяльності та громадян за рахунок залучення коштів підприємств, установ, організацій, населення та інших кредитних ресурсів, касове і розрахункове обслуговування народного господарства, виконання валютних та інших банківських операцій, передбачених законодавством про банки і банківську діяльність. Банки є юридичними особами.

Перші банки виникли за давніх-давен. Ще у Вавилоні (7-5 ст. до н. е.) практикували видачу грошових позик для купівлі насіння з погашенням боргу після продажу врожаю. У стародавніх Римі, Греції, Єгипті приймали вклади і надавали позики під заставу нерухомості.

Перший Французський банк

**БАНКИ ВИНИКЛИ
В
СЕРЕДНЬОВІЧЧІ
НА ОСНОВІ
КОНТОР
МІНЯЙЛІВ ТА
МАЙСТЕРЕНЬ І
КРАМНИЦЬ
ЮВЕЛІРІВ
(ФЛОРЕНЦІЯ,
АМСТЕРДАМ,
ВЕНЕЦІЯ).**

Перший Російський банк

Перший Великобританський банк

Банківська система

Сучасна банківська система складається з банків різних видів та інших фінансово-кредитних інститутів. Головними ланками цієї системи є:

- ◆ **центральний банк;**
- ◆ **комерційні банки;**
- ◆ **спеціалізовані фінансово-кредитні інститути**

Центральний банк — центр фінансово-кредитної системи національної економіки, головною функцією якого є контроль та регулювання пропозиції грошей у країні.

У більшості країн центральні банки є державними. В окремих випадках центральний банк не належить державі (наприклад, Федеральна резервна система США, Національний банк Швейцарії) або вона володіє лише частиною капіталу (наприклад, у Банку Японії — 55%).

На відміну від комерційних банків,
центральні банки:

- звичайно є державними, націоналізованими інститутами;
- не ставлять перед собою традиційну мету комерційних банків — отримання максимального прибутку;
- керують діяльністю комерційних банків;
- виконують емісійну функцію;
- не конкурують у сфері бізнесу з комерційними банками;
- ведуть банківські рахунки уряду, в останні роки дедалі більш виражають його інтереси та цілі, хоча й зберігають статус незалежних;
- виконують стосовно інших банків роль "кредитора останньої надії".

Банківська справа — бізнес, подібний до будь-якого. Комерційний банк надає клієнтам певні послуги і отримує від них оплату, намагається заробити прибуток для своїх акціонерів. В умовах економіки, що розвивається, нові вклади фактично перевищують вилучення з банку. Але ситуація міняється щодня. Сума вилучень може перевищити і вклади. Через це банкіри тримають певну суму касової готівки в сейфах і "резервні депозити" — в центральному банку. Це визначається ще й законом. Сума грошей, на яку дійсні резерви банку перевищують потрібні резерви, називають надлишковим резервом. Комерційний банк може давати в кредит ту суму, яка не перевищує надлишковий резерв. Коли економіка процвітає, банки розширяють кредит до максимуму. В період спаду банки знижують свою пропозицію.

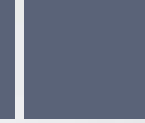
Комерційні банки — це ділові фінансово-кредитні підприємства, які мають дозвіл на банківську діяльність і здійснюють фінансові операції з метою одержання прибутку.

одержання прибутку

Функції комерційних банків:

- акумулювання безстрокових депозитів і оплата чеків, виписаних на ці банки;
- надання кредитів промисловим підприємствам, фермерам.

Комерційні банки виконують від 100 до 300 видів операцій: ведення депозитних рахунків, безготівкові перекази грошей, збереження заощаджень, надання кредитів, операції з цінними паперами та за довіреністю, валютні операції тощо. В Україні комерційні банки, згідно з ліцензією НБУ, можуть виконувати до 30 операцій. Комерційні банки можна поділити на: галузеві, універсальні, спеціалізовані, регіональні та ін. Комерційні банки можна класифікувати також залежно від характеру їхніх операцій. Наприклад, у Великобританії виділяють такі види комерційних банків:

- депозитні та клірингові банки, які панують у депозитно-позикових операціях у середині країни. Клірингові належать до універсальних і виконують до 300 операцій. Вони мають певне коло клієнтури, вирізняються галузевою спеціалізацією;**
- торгові банки, які діють у сфері зовнішньої торгівлі та міжнародних фінансово-кредитних операцій;**
- філіали іноземних банків, що належать до вищих банківських груп;**

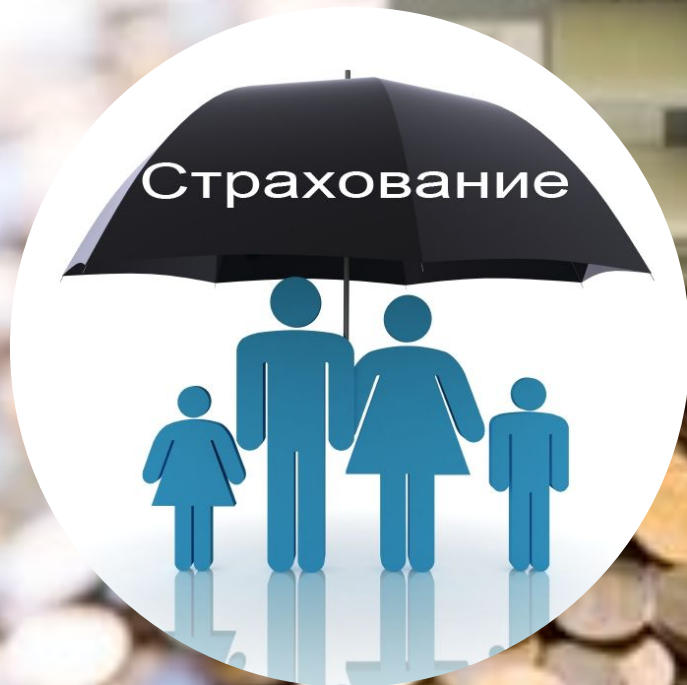

належать до вищих банківських груп;

- корнсорціональні банки — кредитні інститути, в яких беруть участь не менше двох сторін, жодна з яких немає контрольного пакета акцій;

- облікові доми — виконують короткострокові операції на грошовому ринку (у Англії їх 9).

До спеціалізованих кредитних установ можна віднести страхові компанії, ощадні установи, інвестиційні банки, фінансові компанії, кредитні і будівельні кооперативи.

Ефективність використання банком його капіталу характеризується нормою його прибутку, яка визначається як відношення його прибутку до його власного капіталу, виражена у відсотках.

Платоспроможність банку — це здатність банку, вірніше здатність власних коштів банку для захисту інтересів вкладників та інших кредиторів банку. Розраховують його як співвідношення власних коштів і активів, у тому числі зважених за ступенем ризику.

Види комерційних банків

У світовій практиці існує дві моделі сегментації банківської діяльності:

- модель сегментування, коли банківська діяльність обмежена певним видом операцій чи сектором грошового ринку;
- модель універсальності, коли обмеження щодо діяльності банків на грошовому ринку знімаються.

У ринковій економіці функціонують різні види банків, які класифікуються за певними ознаками:

- За формою власності:
 - ▲ **державні банки;**
 - ▲ **акціонерні банки;**
 - ▲ кооперативні банки.
- За масштабами операцій:
 - ▲ **роздрібні — акумулюють невеликі за обсягом кошти числених клієнтів. Потрібна розвинена інфраструктура;**
 - ▲ **оптові — обслуговують невелику кількість великих клієнтів, а необхідні ресурси залучають на фінансовому ринку.**

● За територіальним охопленням:

▲ міжнародні;

▲ регіональні;

▲ діють у національному масштабі (колишні спеціалізовані банки)

● За колом виконуваних операцій:

▲ спеціалізовані (наприклад, ощадні банки, які спеціалізуються на залученні депозитів фізичних осіб; акцептні банки);

▲ універсальні.

